

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายเฉลิมพล เอกอรุ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓๐/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๕๔

วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๐ (๒) หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติรับรองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยเป็นสำคัญ แต่บางเรื่อง บัญญัติรวมไปถึงผู้มีส่วนได้เสียและพยานด้วย แต่มิได้บัญญัติรับรองสิทธิของประชาชนทั่วไปที่จะเข้าฟัง กระบวนพิจารณาคดีของศาล โดยบัญญัติไว้รวม ๘ อนุมาตรา อนุมาตราที่จำเลยในคดียกขึ้นมา เป็นประเด็นโต้แย้งแห่งคดีนี้ คือ (๒) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา เรื่อง “การได้รับการพิจารณา โดยเปิดเผย”

สิทธิเสรีภาพตามมาตรา ๔๐ ทุกเรื่อง รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้มีการตรากฎหมายจำกัด สิทธิเสรีภาพเพื่อการอันใดอันหนึ่งได้ จึงเป็นสิทธิสัมบูรณ์ (absolute rights) รัฐสภาไม่อาจ ตรากฎหมายมาจำกัดสิทธิเสรีภาพดังกล่าว ดังนั้น จึงไม่มีประเด็นในเรื่องของการจำกัดสิทธิเสรีภาพว่า จำเป็นและพอสมควรแก่เหตุหรือไม่ ตามมาตรา ๒๙ ซึ่งจะนำมาใช้เฉพาะกับสิทธิเสรีภาพสัมพัทธ์ (relative rights) ที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีการตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพเพื่อการอันใด อันหนึ่งได้เท่านั้น

ประเด็นปัญหาคงมีเพียงว่า “การพิจารณาโดยเปิดเผย” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ (๒) หมายความว่าอย่างไร พิจารณาแล้วเห็นว่า การพิจารณาโดยเปิดเผยตามมาตราดังกล่าว หมายถึง การพิจารณาพยานหลักฐานทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยานวัตถุ พยานเอกสาร จะต้อง กระทำต่อหน้าจำเลย การนำพยานหลักฐานเข้าสู่สำนวนจะต้องให้โอกาสจำเลยได้ตรวจสอบถึงความถูกต้องและความแท้จริงของพยานหลักฐาน เพื่อให้มีโอกาสซักค้านโต้แย้งพยานหลักฐานทุกชั้น

ทุกคน หากได้ให้โอกาสแก่จำเลยแล้ว จำเลยจะใช้สิทธิของตนหรือไม่ก็ได้ ย่อมถือว่าได้ปฏิบัติชอบด้วยหลักการพิจารณาโดยเปิดเผยแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการพิจารณาคดีเป็นไปโดยชอบธรรม หรืออาจเรียกอีกนัยหนึ่งได้ว่า จำเลยมี “สิทธิในการรับรู้ข้อเท็จจริงที่จะนำเข้าสู่สำนวนคดี” ซึ่งจะสัมพันธ์กับ “สิทธิที่จะได้รับโอกาสในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่” ดังนั้น การพิจารณาโดยเปิดเผยจึงอาจจะเป็นการพิจารณาที่ศาลอนุญาตให้ประชาชนทั่วไปเข้ารับฟังการพิจารณา หรือเป็นการพิจารณาโดยไม่อนุญาตให้ประชาชนทั่วไปเข้ารับฟังการพิจารณาก็ได้

การพิจารณาคดีโดยให้สาธารณชนเข้าร่วมรับฟังได้โดยสงบ หรือจะพิจารณาคดีโดยมิให้สาธารณชนเข้ารับฟัง (in camera) นั้น ย่อมเป็นเรื่องที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙๗ วรรคหนึ่งว่า

“การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปโดยยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์”

ซึ่งหมายถึงว่า ศาลยุติธรรมในการพิจารณาคดีอาญาจะต้องดำเนินการไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น ในกรณีที่เนื้อหาแห่งคดี การสืบพยานโดยเปิดเผยต่อจำเลย หากให้สาธารณชนเข้ารับฟังด้วย อาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศ ซึ่งมิให้ล่วงรู้ถึงประชาชน ศาลย่อมมีอำนาจสั่งให้พิจารณาเป็นการลับ กล่าวคือ ไม่อนุญาตให้ประชาชนหรือสาธารณชนโดยทั่วไปเข้ารับฟังการพิจารณาคดีได้

จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๐ (๒)

นายเฉลิมพล เอกอรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ